

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici Štev. 6 — Telefon uredništva Štev. 50 — Telefon upravnništva Štev. 320

GENE PO POŠTI:

za celo leto K 144.—
za pol leta K 72.—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36.—
za en mesec K 12.—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10.—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 30 VIN.

Nasilno separatistov.

Za nezdrav razvoj političnih razmer v Jugoslaviji je zelo značilen dogodek, ki se je odigral pred nekaj dnevi v Zemunu. Zemunski srbski separatisti so priredili 29. julija zvečer protestno zborovanje proti komunistom. Po končanem shodu so se podali pred hišo bivšega poslanca dr. Živka Bertića, kjer so klicali: »Živela Velika Srbija!« Dr. Bertić je stopil na balkon in zaklical: »Živela Jugoslavija! Doli Velika Srbija!«

Velesrbski in demokratični listi so objavili različna poročila o klicu dr. Bertića. Tako trdi »Riječ«, da je klical: »Živela Jugoslavija! Doli Srbija!« »Politika« poroča, da je klical razen: »Živela Jugoslavija! Doli srbski separatizem!« tudi: »Doli Srbija!« Enako poroča »Balkan«.

Demonstrantje so hoteli na dr. Bertića navaliti, da nista ubranila dr. Janić in dr. Svetozar Popović. Zahtevali so pa, da ga policija aretira, kar se je tudi zgodilo. In ga pride pred pristojno sodišče v Sremsko Mitrovico, ampak da se izroči belgrajskemu sodišču. Minister za notranje zadeve Pribečević je tej zahtevi tudi ugodil.

Ta dogodek z bengalično lučjo osvetljuje naziranje »državotvornih« separatistov in zasluzi, da se pomudimo pri njem s sledečimi konstatacijami:

Zemunski velesrbski separatisti so demonstrirali — trdili so vsaj tako — proti komunistom. Po shodu so pa šli demonstrirati proti dr. Bertiću, ki ni komunist, ampak je bil v Narodnem predstavništvu član demokratskega kluba, pozneje je, naravno nezadovoljen s politiko demokratov, izstopil iz demokratske stranke. Dr. Bertić ni hrvatski separatist, marveč je odločen Jugoslovčan, ki pa se je na lastne oči prepričal, da se Hrvatstvo v Sremsko Mitrovico, zato se je začel zavzemati za Hrvate in je, zvest jugoslovanskemu programu, odločno nastopil proti velesrbskim tendencam in nadvladi srbskega plemena. Med vojno so ga vojaške oblasti preganjale in je bil tudi interniran. V Narodnem predstavništvu so njegovi govori vzbujali splošno pozornost radi njegove politične odkritosrčnosti, ker je vsaki stranki povedal njene napake, ne je izvzemši lastne stranke. Dr. Bertić je političen značaj, kakor jih je malo in tega mu najhujši separatisti ne bodo mogli odrekati, ako so le malo resnični. In ta mož je bil aretiran na poziv »državotvornih« separatistov.

Radi česa je bil aretiran, smo že konstatirali, čeravno poročila nekoliko divergirajo, v bistvu se pa le strinjajo. Vprašamo: jeli klic »živela Jugoslavija« kazniv? Če je, potem smo prišli daleč, daleč in je to znak, da so ljudje, ki govorijo o edinstvi države veliki frazerji, da je vsa njihova gonja proti takim imenovanim separatistom prazen humbug in da so sami največji separatisti. Vprašamo, zakaj policija ni aretirala demonstrantov, ki so vsiklicali: »Živela Velika Srbija!«

Iz notranje zveze Bertičevega vzklikanja in njegovega naziranja o državi sledi, da je zaklical »doli Srbija!« le izzvan, v protest proti separatistom srbskega plemena in da je mislil pri tem na Veliko Srbijo! Saj danes Hrvate ni, ampak je le kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Da pa dr. Bertić, ki ga dobro poznamo, ni vsiklikal proti bivši zgodovinski Srbiji, je jasno in ne bi imelo nobenega smisla. Bivša Srbija je bila državna tvorba, stvorena s potoki krvi in velikimi, blestecimi nacionalnimi deli, polnimi žrtev, junaštva in ljubezni do domovine, kar vse so dr. Bertiću nedotakljivi ideali.

Dejstvo, da ga policija ni izročila kompetentnemu sodišču, ampak ga je dal notranji minister odvesti v Belgrad, kaže, kakor pravna nesigurnost se šopiri v gotovih delih naše države in da je za ministra merodajna semovolja separatistov in ne veljavni zakon.

Ne dvomimo, da je med Srbijanci za državnost mnogo več smisla nego v prečanskih pokrajinah, kar je posledica zgodovine: Srbijanci so imeli svojo lastno državo in so se zanj borili, prečani pa so bili pred zlomom v vodni borbi proti tedanji njihovi državi. Zato se tem bolj čudimo, da čujemo iz srbskih vrst pač mnogo fraz o državnem in narodnem edinstvu, dejansko pa se giblje politika Srbi-

jancev po potih najekskluzivnejšega separatizma in Pribečevićevega nasilnega sistema. Niti izraza »Jugoslavija« ne pojmujejo pravilno, kakor ga pojmuje pri nas vsako, tudi dr. Bertić, da znači vsa država od Vardarja do Triglava, dočim Srbijanci

imenujejo Jugoslavijo prečanske pokrajine v nasprotju s Srbijo. To dvojno pojmovanje ustvarja nesporazum in pogrešna izvajanja s pravega stališča. Kam naj to privede?

Izročitev komunističnih poslancev sodišču.

Narodni socialisti za izročitev.

Belgrad, 2. avgusta. Na včerajšnji seji zakonodajne skupščine, ki se je pričela ob 11. uri popoldne, se je razpravljalo o izročitvi komunističnih poslancev sodišču. Prvi je govoril posl. Momčilo Ivanić (rad. disident), ki je povdarjal nelogičnost vladnih strank v tem vprašanju. Skupščina odnosno imunitetni odsek bi morala najprej razpravljati o krivdi poslancev. Izjava Stejića, na podlagi katere se zahteva izročitev, se mu zdi neresna in neverjetna. — Za njim je govoril posl. Kacero-vič (kom.), ki je v svojih izjavah pobijal obdolžitve, ki se poslanskemu komunističnemu klubu predbacivajo v aktu preiskovalnega sodnika. Ta fakta so popolnoma neutemeljena in zato se mora akt odkloniti. — Posl. Deržić (nar. soc.) se je izjavil za izročitev komunističnih poslancev, ker so hujskali za nasilno izpremembo državnega reda. — Posl. Jovan Gjonović (republ.) se izjavlja proti izročitvi in povdarja, da je med kom. poslanci mnogo takih, ki se že po 8 in več mesecev radi boleznijo niso udeleževali se-

in so bili na dopustu. — Posl. Vladimir Marković (kom.) naglašuje svoje protivstaviško delovanje, vsled katerega je moral pobegniti. Danes mu pa očitajo protidržavno mišljenje ljudje, ki so igrali pod Avstrijo prav čudne vloge. — Posl. Ilić (rad.) odgovarja na izvajanja predgovornika. — Minister Pribečević je ponavljal svoje dokaze in dejstva za nujnost predloga. — Za njim sta govorila še posl. Zitić (kom.) in posl. Vladimir Fabjančič, ki je v svojem govoru branil slovenske komuniste, ki so od vsega začetka obsojali vsako anarhistično in teroristično akcijo. Napadel je narodne socialiste, ki jim je očital neznačajnost in zahrbtnost. Zahteva, da se zadeva glede izročitve preje prouči. — Po govoru pravosodnega ministra se je izvršilo glasovanje in je bil predlog sprejet. Za predlog so glasovali od Slovencev: samostojni kmetje, narodna socialisti in dr. Žerjav, Jugoslov. klub se z ozirom na svojo včerajšnjo izjavo sploh ni udeležil včerajšnje seje.

Aretacija komunističnih poslancev.

Akt o njihovi krivdi.

Belgrad, 3. aprila. (Izv.) Včeraj takoj po seji skupščine so bili pred zgradbo parlamenta aretirani vsi komunistični poslanci, ki so prisostvovali seji. Šef belgrajske policije Lazarević jih je pričakoval z velikim številom delevitov na dvorišču parlamenta in jim pri izstopu napovedal aretacijo. Odpeljani so bili nato v mestno hišo, kjer so bili zadržani.

LDU Belgrad, 3. avgusta. (ZNU) Poročilo imunitetnega odseka, ki zahteva izročitev komunističnih poslancev na podlagi akta pravosodnega ministrstva štev. 35.730, s katerim se zahteva, da se predajo sodišču poslanci komunistične stranke in kateremu je priložen akt mestnega sodišča belgrajskega št. 16.077, se glasi: Gospod pravosodni minister! V svrhu preiskave radi izvršenega atentata na Nj. Vis. prestolonaslednika je zahteval podpisani sodnik mestnega sodišča s svojim dopisom z dne 30. junija in 1. julija t. l. iz razlogov, ki so navedeni v dopisu, naj se izroči sodišču komunistični poslanci Filip Filipović, Vladimir Čopić in Nikola Kovačević v svrhu preiskave radi soudeležbe pri zločinu atentata. Navedeni trije poslanci se nahajajo v preiskovalnem zaporu. Tekom preiskave pa je izjavil atentator Stejić, da so dajali navodila razen treh še tudi drugi komunistični poslanci. Atentat je povzročilo delovanje vseh komunističnih poslancev konstituant. V svojih govorih na sejah skupščine so bili ti poslanci vedno proti sedanjim oblikam države in proti vladarju, na sejah svojega kluba pa, kamor so imeli pristop tudi ugledni člani stranke,

med njimi tudi atentator Stejić, so javno govorili proti sedanjemu stanju in zahtevali, da se izvrši nasilni preokret in da se izvede vse potrebno, da nastopi diktatura proletarijata. Ugotovljeno je, da je atentator Stejić dostikrat prišel v Belgrad in da je imel vstop v Delavski dom in komunistični poslanski klub, da so ga poznali in vzdrževali vsi poslanci in da je Stejić v Novem Sadu po njihovih navodilih organiziral teroristične akcije in zbiral orožje in da je prihajal na seje konstituante z vstopnico, za katero so jamčili komunistični poslanci, končno da je bil večkrat prisoten pri sejah kluba. Ugotovljeno je, da je hotel reagirati na Obznanje o atentatu na prestolonaslednika in druge politike in da je imel organizirati tajne teroristične organizacije v vsej državi. Ugotovilo se je tudi, da obstaja taka tajna organizacija v vsej državi. V komunističnem klubu se je sklenilo, da prevzame izvrševalni odbor stranke nalogo izvesti atentat na imenovane osebe. Odlok, naj Stejić izvrši atentat, mu je bil izročen v klubu. Na tajni seji v Novem Sadu je bil v prisotnosti komunističnih poslancev izdan odlok in dan za atentat. Na podlagi tega, kar je dognala dosedanja preiskava, imamo vzroke za to, da pričemo vršiti preiskavo proti vsem komunističnim poslancem in to na podlagi člena 33. ustave. Gospod pravosodni minister! Izvolite zahtevati, da se izroči sodišču ti-le poslanci: (Slede imena 58 poslancev). Podpis: preiskovalni sodnik Vojislav S. Angjelković.

Lakota v Rusiji.

LDU Kodanj, 2. avgusta. (Wolff) Po poročilu »Izvestij« so gubernije Tambov, Pensa in Voronež polne stradalajočega prebivalstva, ki koraka brez prestanka naprej. Dne 20. julija je to bežeče prebivalstvo dospelo do mesta Tambov. Čete, ki so mu jih poslali nasproti, so pogнали v beg. Oplenilo je vse zaloge ter pobilo vse konje kavalerije in požarili bramb. Preiskava je dognala, da so se čete, ki bi morale ščititi mesto, branile streljati na množice.

AMERIŠKA POMOČ RUSIJI.

LDU Berlin, 2. avgusta. (Wolff) Hoover je dal vodji ameriške pomožne akcije za Evropo, ki se mudi v Londonu, nalog, naj odide takoj v Rigo, da se pogaja s sovjetskimi oblastmi glede pričetka transportov ameriških živil v Rusijo. Hoover je naznanil, da se more sporazumeti z Rusijo

takoj pričeti s prevozom živil preko Gdanskega. Prvi transporti živil bodo najbrže odšli v Petrograd. Razen živil se bodo pošiljala tudi zdravila.

NARODNA OBRANA.

Belgrad, 3. avgusta. (Izv.) Včeraj se je konstituiral glavni odbor »Narodne Obrane«, ki bo sedaj pričela z organizacijo po celi državi.

SVOBODA TISKA NA HRVATSKEM.

Zagreb, 3. avgusta. (Izv.) Državno pravdnštvo je danes zaplenilo »Obzor« in »Seljačke Novine«. Cenzura se v Zagrebu zadnje čase izvaja zelo strogo in ni ga skoro dneva, da ne bi bil ta ali oni opozicijski list konfisciran.

Širite „NOVI ČAS“

Politični dogodki.

+ Siaba vest. Policaj-demokratska žilica »Jutro« ne da miru, da se ne bi vsak dan poslužilo svoje preizkušene metode: denunciranja in hujskanja. Ker smo priobčili vesti o pohodih in napadih na mirne meščane, ki jih je tekom zadnjih dni uprizorila demokratsko-radikalna poulična svojat po mnogih mestih na Hrvatskem in v Slavoniji ter te izgrede obsodili, nam »Jutro« podtika slabo vest in strah pred fašisti. Namen teh sumničenj je prozoren. V Ljubljani poskušajo neki fantalini organizirati slične bande in »Jutro« jih že sedaj pozivlja in opozarja na ljudi, ki so mu neprijetni.

+ Hitra metamorfoza. Breznačelnost narodnih socialistov, ki so brez vsakega programa, se je že od nekdaj mogla zasledovati v vsem njihovem delovanju. Zato se tudi nikdo ne bo čudil gg. Deržiću in Brandnerju, da sta kar čez noč spremenila taktiko in postavila vse svoje dosedanje delovanje na glavo. Komunist Fabjančič jima je zato na včerajšnji seji bral levite. Posl. Deržić se je skušal opravičevati ali govoril je — praznim klopem. Isto se mu bo dogodilo tudi na njegovih shodih v Sloveniji, kjer tudi sedaj ni imel ravno obilo sreče.

+ V deželo dolarjev. Današnji »Najprej« prinaša sledečo notico: »Osebnost vest. Včeraj, 2. avgusta t. l. je odpotoval s. Etbin Kristan za nekaj tednov v Ameriko, od koder se vrne sredi oktobra. Namen njegovega potovanja je obnoviti stike z našimi izseljenci v Ameriki. Želimo s. Etbinu Kristanu srečno potovanje, mnogo uspeha na njegovem potu in vesel povratek!« Nekateri pravijo, da gre sodrug E. Kristan zato v Ameriko, da paralizira upliv Sima Markovića, ki namerava pričeti z komunistično organizacijo med ameriški Jugoslavlani. Drugi bolj zlobni ljudje pa trdijo, da so se blagajne »republikanskih« organizacij precej napolnile in so zato potrebne temeljite revizije.

+ »Diplomatska smola« poslanika Vošnjaka. Ko je vodja slovenske samostojne stranke dr. Bogumil Vošnjak, ki je bil pred nedavnim imenovan za jugoslov. poslanika v Pragi, odhajal na svoje mesto, je moral tudi on čez mejo. Romal je preko Subotice. Ker je — čisto naravno — za vsakega državljana, tudi samostojnega, carina obvezna, so hoteli carinarji pregledati njegovo prtljago. Dr. Vošnjak se je temu v veri v svojo diplomatsko zmožnost »uprl« in se skliceval na svoje poslaniško dostojanstvo. Ker pa je za ta privilegij (!) potrebna posebna legitimacija — a te dr. Vošnjak ni imel —, je odredil ubogi carinar, da se mora prtljaga pregledati. V enem kovčegu so našli krasno magnatsko obleko in nekaj srebrnega in zlatega servisa, drugi kovčeg pa je bil poln konjaka, likerja in fine — slivovke. »Na licu mesta« je bil sestavljen zapisnik in določena taksa, nakaer e dr. Vošnjak odpotoval z energičnimi protesti in grožnjami, da »jim bo že pokazal«.

+ Zopet D'Annunzio? Belgrajska »Epoha« prinaša neko poročilo, da se na Reki trdovratno vzdržujejo vesti o vrnitvi D'Annunzia. Baje je svojemu bivšemu vojnemu ministru poslal brzojavko, da se kmalu povrne med svoje verne arditie in z njimi zavzame Baroš. Ta vest je med jugoslovanskim prebivalstvom zbudila veliko vznemirjenja.

VODSTVO ZAKONODAJNEGA ODSEKA.

LDU Belgrad, 2. avgusta. (ZNU) Na podlagi sporazuma med radikalei in demokratami se bo volil predsednik zakonodajnega odseka šele jeseni. Dotlej bo vodil bo vodil seje podpredsednik dr. Žerjav.

ZA ZBOLJŠANJE PROMETNIH RAZMER.

LDU Belgrad, 2. avgusta. (ZNU) Prometno ministrstvo je sklenilo dati v popravno večje število lokomotiv.

KONFERENCA PEDAGOGOV.

LDU Belgrad, 2. avgusta. (ZNU) Prosvetno ministrstvo je sklenilo sklicati še to leto konferenco pedagogov iz vse države. Konferenca bi se posvetovala o ustanovitvi višje pedagoške šole in o njeni notranji ureditvi.

Dnevni dogodki.

— Umrl je danes ob 10. uri dopoldne v Železnikih, kjer se je zdravil, kaplan Josip Logar iz Črnomlja. Pogreb bo v petek ob 10. uri dopoldne. R. I. P.

— Splošno delavsko zavarovanje. Vlada naredba o splošni dolžnosti delavskega zavarovanja, ki jo je regent že podpisal, vsebuje naslednje določbe: Zavarovalna dolžnost se raztega na vse delavce izven kmetijske delavce in delavce, ki so le začasno na delu. Delavci se zavarujejo za slučaj bolezni, smrti in nezgode. V slučaju bolezni dobi delavec brezplačno zdravniško pomoč, zdravila in denarno podporo v višini dveh tretjin dnevne plače. V slučaju rojstva, smrti ali bolezni dobi podpora tudi zavarovančeva družina. V slučaju nezgode dobi ponesrečenec trajno podporo, ako se delavec smrtno ponesreči, dobi celotno rento njegova družina. Za zavarovanje prispevata delavec polovico, polovico pa delodajalec. Plače morajo biti tako visoke, da se izplačilo rente zagotovi. Centralni zavarovalni urad bo imel samoupravo; v upravnem svetu bodo imeli delavci eno tretjino in delodajalci eno tretjino zastopnikov. Za osobe državnih železnic se izdela nova zavarovalna naredba. Država bo dala za delavsko zavarovanje potrebne kredite.

— Proti izzivanju vojaštva. Zagrebški uradni list prinaša opozorilo, naj se ne moti dobrega razmerja med vojaštvom in prebivalstvom. Zadnji čas so namreč neki elementi začeli izzivati častnike in moštvo. Prebivalstvo se opozarja, da je vsak častnik dolžan braniti svojo stanovsko čast, in sicer tudi z orožjem, ker drugače izgubi svoj čin. Ako bi pa kaka vojaška oseba od svoje strani kaj zagrešila proti redu in miru prebivalstva, naj se vsak tak slučaj naznani policijski ali vojaški oblasti, ki bo krivca kaznovala.

— Uspehi protikomunistične akcije. Od povesod poročajo, da so komunistični voditelji iz strahu pred preganjanjem pobegnili ali pa izjavljajo, da nimajo s stranko ničesar opraviti. Zapeljano delavstvo je ostalo prepričano samo sebi. Ob tej priliki se je pa še od druge strani zopet pokazala človeška slabost in nizkotsnost: Policijske oblasti dobivajo polno anonimnih ovadb, češ tudi ta in ta je komunist. Večina ali iz drugih nizkih nagibov in so tudi največkrat neutemeljene.

— Sv. Ana pod Ljubelom je postala letovisil za Ljubljance. Nedavno se je tu mudil na oddihu g. delegat financ dr. Šavnik z g. soprogo; sedaj uživa tu gorski zrak g. poverjenik Ribnikar z družino; nekaj časa je bil tu g. nadkomisar dr. Tekavč iz Kranja. Je pa tudi prijeten naš kraj za vse, ki hočejo preživeti v miru nekaj tednov.

— Pametna odredba. Ker je vsled nove naredbe o potnih legitimacijah vladal na zagrebškem policijskem ravnateljstvu ogromen naval, je policijski dr. Šaban odredil, da vsi policijski okrajni uradi v Zagrebu izdajajo legitimacije; vsak dobi legitimacijo v tistem okraju, kjer stanuje. Sedaj je red in vsak dobi hitro svojo legitimacijo.

— Pomanjkanje vode v Zagrebu. V Zagrebu je vsled dolgotrajne suše nastalo pomanjkanje vode. Cest in ulic ne škrope več, vsled česar je vse zavito v oblake prahu.

— V naši državi prepovedana lista. Amerikanski Slovincov Glas, ki izhaja v slovensko-prekmurskem narečju v Bethemu (Pittsburg) v Ameriki ter list »Deutsch-oesterreichische Tageszeitung«, ki izhaja na Dunaju, sta v Jugoslaviji prepovedana.

— Novi ruski bankovci. Sovjet ljudskih komisarjev se je odločil, da izda bankovce v višini 100, 250, 500, 1000, 5000 in 10.000 rubljev z napisi: razčetnje znaki R. S. F. S. R. Prejšnji bankovci pa ostanejo v veljavi samo še do razglasa njihove neveljavnosti od strani sovjetskega ljudskega komisarjata.

— Svetovni kongres esperantistov v Pragi se je pričel 31. julija in bo trajal do 6. avgusta. Priglasenih udeležencev, zastopnikov 45 različnih narodnosti, je nad 2360. Predvsem vzbujajo pozornost izvenevropski delegati iz Sibirijske, Japonske, Kanade in Združenih držav. Dasi bi bilo pričakovati obilo zastopnikov trgovskih stanov, je njihovih udeležencev le nekaj nad 130. Ostala mesta zavzemajo učitelji, profesorji, zdravniki in umetniki. Mnogo je dijaštva. In obilno je zastopano tudi delavstvo. Katoliški esperantisti so zbrani v arhiepiskopskem semenišču. Zanimivo je, da imajo pridige pri službi božji in da pojo pesmi v esperantu.

— Davek na razkošje na Češkoslovaškem. Češkoslovaška narodna skupščina pripravlja zakon o novem davku na razkošje. Obdavčeni bodo bonbone, fine sire, dragoceno pohištvo, drage kravate, moške in ženske lkbuke, modne čevlje, igrače in igre, umetne lase, puder, barvo za lase itd.

— Požar v Poženku. Dne 31. julija ob pol 1. uri zjutraj je izbruhnil požar na hlevu posestnice Franciške Jagodice v Poženku št. 16, kateri je vpepelil hlev, skedenj in hišo, svinjak s tremi prešiči, šupo, nekaj pšenice, en voz, gospodarsko orodje, hišno opravo, dva voza krme, dva voza slame, voz detelje in še več drugih reči v skupni vrednosti 30.000 kron. Požar so precej zapazili fantje, ki so sklicali ljudi in obvestili gasilce v Cerkljah, katerim se je posrečilo omejiti požar.

— 19 mesecev star otrok utonil. Ko se je 19 mesecev star otrok Janko Hočvar igral pri potoku Završnica, je padel v potok in utonil. Ko je mati zgrešila otroka, ga je našla že v potoku mrtvega.

Ljubljanski dogodki.

Ij Potvorjena javna listina. Zaradi tajne prostitucije so lani Ljudmilo Verbičevu izgnali za pet let iz policijskega okoliša Ljubljane. Dne 1. julija letos si je Verbičeva izprosila dovoljenje, da sme biti 2. julija dopoldne v Ljubljani. Ker je pa hotela Verbičeva več časa bivati v Ljubljani, je prenapredila dopustno bivanje tako, da je pred št. 2 napisala še št. 1 in je s tem potvorila javno listino. Deželno sodišče je obsodilo Verbičevu na 4 tedne ječe.

Ij Velika poneverba. Meseca junija 1919 je prišel iz Ljubljane Pavel Mozetič k Francetu Kralju na Ježico in ga naprosil, naj mu spravi razno blago vredno nad 30.000 kron, za kar da mu bo plačal primerno odškodnino. Kralj je bil s tem zadovoljen in je iz Ljubljane z vozom odpeljal blago shranjeno v dveh kovčkih, košari in v treh vrečah na svoj dom, kjer ga je shranil deloma v družinski sobi, delo-

ma na podstrešju. Ko si je meseca marca 1920 Mozetič ogledal shranjeno blago, je našel vse v redu, ko je pa prišel 3. aprila 1921 nepričakovano na Kraljev dom, mu je Kralj izjavil, da so mu zaupano blago deloma vojaki zaplenili, deloma so ga pa drugi ljudje pokradli. Mozetič je stvar ogradil orožnikom, ki so pri Kralju našli le del shranjenega blaga. Ugotovilo se je, da je Kralj na prigovarjanje Ane Zorčeve iz Škofeljece peljal dvakrat Mozetičovo blago v Šiško, kjer ga je prodal Mariji Lahovi. Deželno sodišče je prisodilo Kralju in Zorčevi vsakemu 5 mesecev težke ječe, postrene s postom in trdim ležiščem na 14 dni.

Ij Tatvine. Horaku Alojziju, skladiščniku, je bilo ukradeno kolo, vredno 2300 K. — Brezju Ivanu, stavbeniku, je bilo ukradeno kolo, vredno 3600 K. — Na Poljanskem nasipu je bilo iz hiše Antona Pečnika ukradenih 11 piščancev. — Delavki Mariji Kovač je neznan osebno ukradla zlato verižico. — Delavcu Ripotu Alojziju je ukradel nekdo obleko, ki je visela ob odprtem oknu. — Med kopanjem je nekdo okradel fotografa Hibšerja Antona. Vzel mu je listino z manjšo vsoto denarja in raznimi dokumenti.

Ij Nepoštena šivilja. Stefanija Setnikar, roj. Krsnič je šivilja v Šiški. K njej so donasale stranke v izgotovitev in v popravilo obleko, Setnikarjeva, katera je zelo potrebovala denarja, je zaupano ji blago v skupni vrednosti 7593 kron zastavljala in denar zapila. Deželno sodišče je zato prisodilo Setnikarjevi 3 mesece težke ječe postrene s postom in trdim ležiščem mesečno.

Socialni vestnik.

FRANCOSKI KRŠČANSKI SOCIALNI KONGRES V TOULOUSEI.

Dne 25. julija t. l. so otvorili v Toulousei 13. zasedanje francoskega krščanskega socialnega kongresa. Predsedoval je toulouški nadškof msgr. Germain. Prvi govornik dominikanec p. Berty je naglašal, kako je vse delo zborovalcev v soglasju z napolki Leonove enciklike Rerum Novarum. — Drugi govornik Evgen Duthoit, predsednik generalne komisije, je opozarjal, kako je razmerje med kapitalom in delom, med delavci in gospodarji napačno, kako v trgovini prevladuje krivično odeduštvo in kako je splošno propadanje javne vesti čimdalje bolj očito. Zdi se, da so ljudje temeljne pojme v pravu in pravici popolnoma pozabili. Treba se je vrniti k čistim virom, k vodilnim načelom. — Zvečer prvega dne je bila pridiga v katedrali; govoril je p. Dubruel o uporabi bogastva v smislu cerkvenih nauk. Govornik je naglašal, da je za dobro uporabo bogastva potrebna velika нравna krepost, samozataja in odpoved, ki jo daje samo vera.

Drugi dan zborovanja je predaval vseučiliški profesor iz Lyona Evgen Gounot o nezakoniti speculaciji. — Tretji dan je imel glavno predavanje predsednik socialnega tajništva v Parizu Jean Leroille o moralnih vzrokih gospodarske krize. Naglašal je, kako ves svet troši, ne da bi računal in stremil za razkošjem za vsako ceno. Ako bi bili nekoliko zmernejši in v željah skromnejši, bi se bili lahko ognili sedanjemu neredu. — Martin-Saint-Léon je izjavjal, kako ima sedanja svetovna gospodarska kriza povesodi za posledico brezposelnost. Kot zdravilo proti temu zlu

je priporočal na Francoskem kot prvo pomoč uvedbo velikih javnih del na rekah in v pristaniščih, potem pa obvezno socialno zavarovanje, pomoč delavstvu.

V naslednjih predavanjih je med drugimi govoril msgr. Julicu, škof v Arrasu o prizadevanju cerkve za ublažitev krivičnih gospodarskih odnošajev. Poudarjal je, kako se mora vsa vzgoja, v kolikor je v rokah cerkve: v cerkvi, v šoli, pri katehizaciji, na univerzi obračati v socialno smer, vzgajati socialne potrebe in navajati mlade ljudi, da podrede svojo voljo dolžnostim nasproti splošnosti.

Dne 28. julija je prišel na kongres kardinal de Cabrière, škof v Montpellieru, ki se je zahvalil predavateljem za njihov trud in lepe uspehe in je priporočal ljubezen do rodne grude kot mogoben socialni činiteelj.

— Gospodarski položaj v Avstriji. Prejšnji teden je bilo v Avstriji proglašeno 11 konkurzov milijonarskih podjetij. Razen tega so zaprli znanega spekulant Maks Webra, ki je veljal za milijarderja in bil med drugim lastnik Ronacherjeve palače na Dunaju, sedaj se je pa pokazalo, da znašajo njegovi dolgovi neprimerno več nego njegovo imetje.

Naša društva.

d Našim organizacijam! Pri naših prireditvah se prodajajo večkrat slabe in drage razglednice raznih židovskih firm. S tem koristite domovini, ker je ves čisti sprotniki. Zato opozarjamo vsa društva, da si za take prilike oskrbijo lepe narodne razglednice »Slov. Stražec«. Komad stane 1 K, na debelo 80 vin. Segajte po njih! S tem koristite domovini, ker je res čisti dobiček namenjen v pomoč neodrešenim bratom.

d Guštanj. Kovinarska zveza v Guštanju priredi v nedeljo 7. t. m. skupen izlet na goro sv. Uršule. Odhod iz Guštanja ob 4. uri popoldne v soboto. Zvečer prijateljsko razvedrilo v Mežnariji in v planinskem hotelu. V nedeljo zjutraj ob 7. uri skupna sv. maša s cerkvenim govorom. Izlet se vrši ob vsakem vremenu! Somišljeniki pridružite se! »Prid' vrh planin, nizave sink!« — Odbor.

d Bratje Orli, sestre Orlice! Ali že veste, da se vrši dne 21. avgusta v Trbovljah javna telovadba Trboveljskega okrožja? Ali ste že storili svojo dolžnost in prijavili svojo udeležbo? Če še dosedaj tega niste storili, storite to nemudoma, da ne bo nobenega nereda na dan prireditve. Priporogajte s svojo udeležbo, da bo prireditev v Trbovljah res nekaj lepega, vzornega. Izkaznice za polovično vožnjo naročite na naslov: Orlovski odsek Trbovlje 2. Torej 21. avgusta na svidenje! Bog živi!

Odgovorni urednik Anton Marinček.
Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Tiska jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Kolesa, pnevmatiko, motocikle

vse dele in opremo priporoča

J. GOREC

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta štev. 41

Björnsterne Björnson — J. Kremen:

Oče.

Mož, o katerem bomo pripovedovali tu, je bil najmočnejši v svoji lari; imenoval se je Tord Oeveraas. Nekega dne je stal visoko uspet in svečane resnosti v župnem uradu.

»Dobil sem sina«, je dejal, »in bi rad, da bi ga krstili.«

»Kako mu naj bo ime?«

»Fiu — po mojem očetu.«

»In kdo so botri?«

Imenoval jih je. Bili so najuglednejši možje in žene iz cele fare, ki so vsi pripadali k očetovi družini.

»Ali imaš še sicer kaj za povedati?«, je vprašal župnik in ga pogledal.

Kmet je stal trenutek tiho in molčal.

»Jaz bi ga rad krstil zase sam.« je dejal.

»To se pravi enkrat v delavnik.«

»Prihodnjo nedeljo ob poldne.«

»Imaš sicer še kaj?«, je vprašal župnik.

»Drugega ne bi vedel.«

Kmet je sukal klobuk v rokah, kot bi hotel oditi. Tu je vstal župnik. »Tako mi dovoli, da ti dam še eno željo na pot,« je dejal, »šel proti kmetu, prijel njegovo roko, mu pogledal v oči in rekel: »Bog daj, da bi ti bil otrok v blagoslov!«

Po šestnajstih letih je stal Ford zopet v župnikovi sobi.

»Dobro se imaš«, je dejal župnik; ki

*) Krst po protestantskih obredih se malo razlikuje od katoliškega.

ni opazil nobene izpremembe na njem.

»Tudi nimam nobenih skrbi«, je odvrnil Ford.

Župnik je na to molčal. Čez nekaj časa je vprašal: »Kakšno prošnjo imaš nocoj?«

»Danes zvečer prihajam radi svojega sina, ki naj bi bil jutri birman.«

»Nisem vam hotel plačati vaših pristojbin, dokler ne bi vedel, kateri prostor bo zavzemal v cerkvi.«

»Odkazal sem mu prvega.«

»No, sedaj sem zagotovljen — in tu deset tolarjev za vas.«

»Želiš sicer še kaj?«, je vprašal župnik in pogledal Torda.

»Ničesar več bi ne vedel.«

Tord je odšel.

Spet je preteklo osem let, ko se je razlegel nekega dne pred župnikovo pisarno glasen hrup, kajti prihajalo je mnogo mož, in Tord je bil prvi v vrsti.

»Nocoj prihajaš v številnem spremstvu.«

»Dati hočem na oklice svojega sina.« Oženi naj se z Karen Storliden, hčerjo Gredmureda, ki stoji tu.«

»To je ja najbogatejša deklica v celi lari.«

Kmet si je gladil z eno roko lase pokoncu in dejal: »Tako pravijo.«

Kratek čas je sedel župnik kot v misli vtopljen. Ne da bi kaj rekel, je zapisal nato ime v svoje knjige in možje so podpi-

*) Tudi ženitovnjaški običaji so pri severnih protestantih nebstveno drugačni od naših. Björnson je bil norveški protestantski pastor in pisatelj. Mož je svetovno znan.

sali: Tord je položil tri tolarje na mizo.

»Meni pripada samo edena«, je dejal župnik.

»Vem, kaj in koliko smete zahtevati, ali on je moj edini otrok: svojo stvar bi rad napravil dobro.«

Po tem pojasnilu je župnik vzel denar.

»Sedaj stojiš radi svojega sina že tretjič tu, Tord.«

»Sedaj sem pa z njim tudi opravil«, je odvrnil Tord, zadržnil mošnjček, rekel z Bogom in šel, — možje so mu sledili počasi.

Štirinajst dni kasneje sta veslala oče in sin ob mirnem vremenu preko jezera proti Storliden, da se dogovorita o praznovanju svatbe.

»Klop pod meno! ne stoji trdno«, je dejal sin in vstal; on za grabi v rokama krog sebe, zakričel strahu in pade v vodo.

»Poprimi se vesla!« je vpil oče, vstal in ga molil proti njemu.

Toda ko je sin nekolikrat posegel po njemu so mu otrpnile in odrekle roke.

»Čakaj, čakaj!« je vpil oče in veslal proti njemu.

Tu se prevrne sin vznak, pogleda očeta z dolgim odprtim pogledom — in utone.

Tord ni hotel prav verjeti. Miroval je s čolnom in strmel na mesto, kjer je bil utonil sin, kakor da se mora spet pokazati na površju. Nekaj mehurčkov se je dvignilo, še nekaj, nato en sam velik, ki se je razpočil — in kot steklo jasno je ležalo jezero. Tri dni in tri noči so videli ljudje veslati očeta brez jedi in pijače krog tega mesta. Iskal je sina. Šele tretji dan zjutraj ga je našel n sam da je nesel preko gora

domov.

Od onega dne je bilo pač preteklo eno leto. Tu zasliši župnik že pozno nekega jesenskega večera, kako se nekdo premiče pred vežnimi vrati in kako tiplje za kljuko. Župnik je odprl dur; vstopil je visokorastel, naprej upognjen mož, suh in sivih las. Dolgo ga je gledal župnik, predno ga je spoznal. Bil je Tord.

»Prihajaš tako pozno?«, je dejal župnik in obstal pred njim.

»Žalibog, da kasno prihajam«, je po-trdil Tord in sedel.

Poln pričakovanja je sedel župnik; dolgo je vladal molk. Končno je dejal Tord: »Nekaj imam pri sebi, kar bi rad dal ubožcem. Rad bi naredil dobrodelno ustanovo, ki naj bi nosila ime mojega sina.«

Dvignil se je, položil denar na mizo in zopet sedel.

Župnik je štel. — »To je mnogo denarja,« je dejal.

»Polovica od mojega posestva, ki sem ga danes prodal.«

Dolgo je sedel župnik tiho; končno je vprašal z mehkim glasom: »Kaj nameravaš začeti sedaj?«

»Nekaj boljšega.«

Spet sta sedela nekaj časa tiho: Tord z v tla obrnjenimi očmi, župnik pa ga je gledal vprašajoče.

Nakrat pa je rekel župnik tiho: »Zda! mislim, da ti je bil tvoj sin končno v blagoslov.«

»Da, sedaj sem tudi jaz prepričan o tem,« je pritrdil Tord, pogledal od tal, in dve solzi sta pglzeli počasi po njegovem licu — — —